

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Strossmajerjev trg 1
Tel. št. 73.

Leto XXII. št. 37.
Kranj, 10. septembra 1938

Izhaja vsako soboto.
Naročnina: celoletno 40.- Din, polletno 20.- Din,
četrletno 10 Din.

„Akcija na terenu“

Pri zadnjih občinskih volitvah v Kranju so naši JNSarji v občini izgubili svojo oblast vkljub dolgotrajnim pripravam, vkljub pravočasni stavki in zvezami, ki so jih povsod iskali, zlasti pri skrajnih levicarijih, kjer so jo tudi našli. Po preizkušeni metodi so se nato potuhnili, potem pa so se kmalu začeli ozirati na vse strani in iskati prilike, kako bi zopet prišli do veljave. Čim je bila nato od zunaj dana parola, naj se skuša tudi v Kranju vpostaviti ljudsko fronto, v kateri je dobrodošel vsak, so se v svojem vnemu vrgli na njeno organizacijo. Iz previdnosti pa so ostali lepo v ozadju, kjer so še danes skriviti ter pošiljali v boj oziroma „na teren“ večinoma ljudi, ki nimajo ničesar za pridobiti niti izgubiti. Na ta način jim dajejo priliko, da se vkljub svoji preteklosti le nekako uveljavijo. „Voditelji“ sami, ki so bili vedno pripravljeni „doprinašati žrtve za narod“ v kakršnikoli donesni obliki, so pod novimi razmerami prišli do spoznanja, da je njih prejšnje blago, njih monopolski nacionalizem izgubil vsako tržno ceno. Zato so se hitro reorientirali ter poiskali drugi tržni artikel, z drugimi besedami, oni so se „močno socialno usmerili“. Postali so naenkrat posebni osrečevalci delavcev, ker računajo z njihovim številom pri eventualnih volitvah in potem pa „zaščitniki“ vseh, ki iz kateregakoli razloga niso zadovoljni s sedanjim režimom. Ker pa je še vedno v preveč živem spominu delovanje teh „voditeljev“ iz časa, ko so bili še režimski pandurji, ko so denuncirali na debelo, ovajali ljudi ter jih s krivimi pričami spravljali v ječe, hočejo v zahtišu ostati na varnem, se hlinijo, da se „za politiko“ več ne brigajo, ustanavljajo nevttralne družbe, v katere polagoma prihajajo in kjer vsako zvezo s svojimi „akterji na terenu“ hrabro tajke po izreku, da mora biti vsak pameten „politik vsaj hinavček“, med tem pa vso akcijo nele podpirajo, ampak v resnici vodijo in nadzorujejo.

Ker se običajno kranjski meščan ne peša s politiko, ampak v prvi vrsti s svojimi lastnimi posli, ker ne zasleduje budno tega procesa tudi tisti, o katerem bi se to pričakovalo, se je posrečilo v Kranju ljudsko fronto v resnici vendarle vpostaviti. To pa tako, da je v zadnjem času, sicer še vedno pod patronanco JNS, skrajno levicarski del najmočnejši, ker je očitno pritegnil k sodelovanju tudi izven kranjske levicarije. Skrajno desničarski del pa je omejen le na ozek krog ambicioznih gospodov, ki bi radi igrali kakšno politično vlogo in ki zlasti zadnje čase premišljujejo, kako bi se začeli udeleževati po metodah Orjuna, ker dobivajo menda pobudo iz Radovljice in Ljubljane.

Vsled nerazumljive tolerance je postal Kranj pravo gnezdo zlasti levicarske propagande, kjer so se nekaj časa očitno zbirali levicarije cele Gorenjske, zlasti z Jesenic, a tudi iz Ljubljane. Iz Kranja se je vršila sistematična propaganda, ki je šla za tem, da se napada režim pri vsaki priliki, za vsako ceno in vsakogar, ki zavzema v javnosti še tako visoko funkcijo.

Domači JNSarski voditelji so dali fronti sicer sprva navodilo, naj se najodločneje naperi akcija proti občinskemu odboru. Ta pa je ostala radi nezmožnosti „akterjev na terenu“ in radi slabe stvari same, ki so jo zastopali, brez pravega učinka tako, da se morajo sramovati oni, ki so se podali v ta boj.

Sedanji občinski odbor izvršuje svoj program brez vsakega vpitja, hvalisanja in naglaševanja osebnih zaslug ter brez sodelovanja včasih zelo dragih „ekspertov“ v taki

meri in na tak način, da so občani zadovoljni in da tudi občinski odbor brez vsakega trenja deluje v redu in miru.

Ko so vsi ti napadi ostali brez učinka in so le osmešili one naivne gostilniške agitatorje, ki se tolažijo pri cviku z občinskimi volitvami, katere napovedujejo na vsakih 14 dni, pa se je organizacija levicarijev vedno bolj uveljavila in se je začela ponekod dejansko uveljavljati tako kakor je n. pr. „Gorenjec“ ob posameznih slučajih v zadnjem času večkrat poročal.

Sedanji cilji in naloga delovanja od in s pomočjo JNS organiziranih levicarijev, ki imajo podporo z Jesenic in iz Ljubljane, je vzbuditi med širokimi masami nezaupanje, sovraštvo in omalovaževanje proti vsakteri oblasti, bodisi posvetni cerkveni ali katerikoli drugi avtoriteti.

V to svrhu naj služi sistematično razširjanje neresničnih vesti, obrekovanje posameznih osebnosti, sumničnja s prišepetavanjem, z letaki in seveda tudi s tiskom. Vsi taki napadi so seveda „socialno usmerjeni“, polni skrbi za zatiranje narod, polni skrbi za javni blagor, a vsi imajo isti namen, pa naj pridejo pod naslovom za vodovod ali pa za zaščito preganjanih delavcev na Jesenicah itd. Vsa otrok v Kranju jih razume in tudi vsak skrit ali očitno JNSarski ostanek, če tudi zatruje, da se mu gre v konkretnem slučaju le za stvar in da ne pozna tendence. Vsa socialna usmerjenost je seveda gola krinka, ampak tako očitna, da kaže le inferiornost onega, ki se je poslužuje v lastno obrambo.

Celotna ljudska fronta — tudi desničarski gospodje — sedaj resno računa, da se bodo kmalu vršile volitve bodisi katerekoli, ali za skupščino ali za kaj drugega. Po mnenju „voditeljev“ mora biti v tem slučaju narod, za katerega tako zelo skrbe, pripravljen in sicer tako, da se bo nahajal v primernem razburjenju in ogorčenju in da bodo potem svoj mili narod lažje pridobili s primernim hujskanjem za svoje namene.

Občina jim ni nudila odskočne deske za njih propagando. Inicijativno je upoštevala večjo draginjo življenjskih potrebščin in zvišala prostovoljno delavcem mezde za 20%. V tovarni „Semperit“ je prišlo do sporazuma. „Voditelji“ so uvideli, da za njih ne bo nobenega kruha, če se bo pri bodočem meznem gibanju v tekstilni industriji dosegel sporazum. Le stavka bi jim odprla možnost politične eksploatacije. Zato si že sedaj na vse kripnje prizadevajo, da bi skalili vode in zastrupili vse studence. Tiho se nadajo, da tekstilna industrija ne bo pokazala toliko uvidevnosti kot je bil to slučaj pri občini in v tovarni „Semperit“. Boje se pa, da ne bi industrija in de-

lavstvo prostovoljno pristala na razsodišče, če bi se pogajanja za neposreden sporazum razbila. Treba je delavstvu razpaliti strasti in mu vzeti vso razsodnost samo zato, da se sporazum prepreči ali da se vsaj arbitražna pogodba ne sklene. Skušnje, ki jih je delavstvo dobilo pred 2 leti, in socialna zakonodaja sedanje vlade, ki nudi delavstvu za predstoječi meznji boj neprimerno več opore kot je je nudila prejšnja zakonodaja, pa je ustvarilo tak položaj, da more delavstvo danes treznejše gledati na ta vprašanja, kot je to moglo storiti pred 2 leti. Ogromna večina delavstva hoče izvesti predstoječe meznjo gibanje na dostojen način in v okviru zakona ter ji je stavka le kot skrajni pripomoček, katerega se bo le v skrajni sili poslužila, ako pri industriji za mirno ureditev ne bo dobila zadostnega razumevanja. Zato delavstvo noče ničesar slišati še o stavki, ampak želi le mirne ureditve meznega vprašanja. Vendar za narodni blagor tako zelo skrbni „voditelji“ ne odnehajo, pravijo, da je treba delo izpopolniti, prigovarjajo „akterjem na terenu“, naj se akcija bolj sistematično vodi, naj se posamezniki primerno obdelujejo, obenem pa skrbe osrečevalci naroda, da dobi kak zaslužen agitator primerno nagrado za svoj trud — seveda na tuje stroške, da ne omaga v tako plemenitem delu. Toda za veliko stavko, kakršno si žele, je vse to premalo. Za tako stavko so potrebni ljudje, ki se nekako bavijo s takim poslom. In kdor ima v Kranju odprte oči, lahko vidi, kako na pozorišču taki elementi nastopajo. V akcijo pošljejo najprej kakega naivneža s predlogom, ki so mu ga podtaknili. Naivnežu nasedajo drugi, ki ne poznajo ozadja.

Opozarjamo vso našo javnost na te pojave, da ne bo zopet toliko nedolžnih žrtev med našimi ljudmi, kakor jih je bilo pri zadnji stavki, med tem ko se bodo zopet pravi povzročitelji pravočasno umaknili, pobrali svoj osebni dobiček in potem izginili.

Posebej pa podčrtavamo, da želimo delavstvu pri bodočem urejevanju kolektivne pogodbe v tekstilni industriji, ki poteče s 1. decembrom, mnogo uspeha. Želimo seveda, da bi upravičene težnje delavstva našle pravilno razumevanje tudi pri delodajalcih. Le na ta način nam bosta zajamčena mir in svoboda. „Voditelji“ pa bodo imeli svojo „ljudsko fronto“ le na papirju.

O ambicijah desničarskih gospodov in njihovi „akciji“, ki jo pripravljajo, pa prihodnjič kaj več.

Vprašanje o učni knjigi

Pri sosedovih imajo sina, ki je letos začel hoditi v II. razred „osnovne“ šole ali kakor bi Slovenci rekli, „ljudske“ šole. Janez, tako je ime učencu, pride nekoga dne k meni ter mi v velikem navdušenju, da pokaže svoje znanje, pravi: „Vi pa nimate prav, ko nam govorite o naši močni državi Jugoslaviji! Saj se naša država ne imenuje tako!“ Začuden gledam dečka, ki se naravnost veseli moje zardede. „Kako pa se imenuje?“ ga vprašam. „Kraljevi na Srbov, Hrvatov in Slovencev“ je glasil odgovor. Hoteli mi dokazati moje neznanje mi celo pokaže knjigo, iz katere je posnel to trditve.

Res, deček je imel prav! Na str. 115 sem začuden našel, da „nazivamo svojo domovino Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev.“ Knjiga nosi naslov „Druga čitanka“, sestavi E. L. Gangl, šteti natis, natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani 1938. leta. Še bolj sem se pa začudil, ko sem videl, da je knjigo odobrilo ministertvo prosvete z odklokom pod IV. br. 1345 z dne 4. II. 1938 na predlog Glavnega prosvetnega sveta z dne 22. I. 1938 št. br. 111/38.

Prerital sem knjigo ter sem že pri površnem pregledu našel sledeče:

Na str. 34 v sentavku „Vrt“ navaja med osta-

lo zelenjadyo tudi „petršilj“ Slovenski pravopis pa ne pozna petršilja ampak samo „peteršilj“.

Na str. 41 pripoveduje Miroslav Pretnar, da je Davorin priden „črevljar“. Slovenski pravopis tudi „črevljarjev“ ne pozna, ampak ve samo za „čevljarje“.

Nisem vedel do sedaj, da obstajajo v glasbi tudi „jugoslovenske pesmi“. Pa sem se zmotil, ker pravi „Druga čitanka“ na str. 52, da prepevajo otroci v šoli „lepe jugoslovenske pesmi“. Pri nas gg. JNS do sedaj še niso imeli svoje posebne ideologije glede glasbe, vendar bodo sedaj že otroci spoznavali njihove „jugoslovenske pesmi“. Morda pa hoče knjiga povdariti tukaj pesmi Jugoslovanov? Zakaj jih potem ne imenuje srbskohrvatskoslovenske pesmi v smislu naslova naše države s str. 115?

V celi knjigi se povsod rabi beseda „solnce“ za sonce.

V oči mi je padel na str. 159 naslov: „Mi pa ostanemo Jugosloveni!“ Tudi na str. 119. je pesmica „malega Jugoslovena“. Sicer pozna naš pravopis samo Jugoslovane, kar bi moralo biti tudi merodajno, ker pa imamo samo pri nas v Sloveniji izrazite „jugoslovenske“ Jugoslovane, se temu nisem toliko čudil.

Prav tako je nepravilna beseda „Uedinitelj“, ker ni slovenska. „Slovenska čitanka za narodne šole“ bi morala že imeti pravilen izraz, ki je: „Zedinitelj“.

Tako sem v naglici naletel na toliko napak, ki jih ne bi smela imeti nobena učna knjiga. Če pri tem pomislim, da je kr. banska uprava dravske banovine že 28. I. 1937 odredila pod št. IV 2380/1. da se po vseh šolah v dravski banovini uvede s šolskim letom 1937-38. Breznik-Ramovev pravopis, mi je nejasno, kako se more v I. 1938. izdati učna knjiga s tolikimi napakami in protislovji s pravopisom.

Prosim Vas g. urednik, da se zavzamete tudi Vi, da bodo merodajni ugotovili, da ne živimo več v „Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev“, da bodo — če treba tudi uradno — ugotovili, da naši „jugosloveni“ še dolgo ne bodo odločevali o usodi Jugoslovanov.

Cerkveni koncert v Velesovem

V drugi polovici avgusta so nas iznenadila mična vabila: da bo 4. septembra v Velesovem koncert, ki ga priredi osem cerkvenih zborov kranjske dekanije, pa ne kot tekmo, ampak v jubilejno proslavo tamkajšnje božje poti, dearnar zbirka da bo za popravo orgel.

Drugo iznenadenje je bilo to, da so se priglasi za ta koncert kar trije podružniški zbori: oševski pod vodstvom g. Fr. Jagliča, visoški pod vodstvom g. Toneta Jagodica in vogljanski pod vodstvom g. Fr. Stera.

Zupnijske zbote so vodili: velesovskega g. Čebulj Anton, šmartinskega g. Plevčič Fr., šenčurskega g. Škerjanc Karel, predvorskega g. Rupanik Jožef, kranjskega pa g. Ciril Mohor. Vsak zbor je imel na sporedu dve pesmi, vsi zbori skupno pa tudi dve pod vodstvom g. Cirila Mohorja.

Prostorna cerkev je bila zasedena in tudi stojičih poslušalcev je bilo dosti zadržanih ob straneh. Opazili smo posebno čgg.: našega dekana Škerbca, škofijskega kanclerja Jagodica in glasbenega strokovnjaka profesorja Tomca.

V nedeljo, dne 11. IX. 1938 vsi

na Primskovo na praznik naše mladine!

Pričetek ob 3/4 na 2. Spreved — kitanije — blagoslovitev navega Prosvetnega doma — telovadni nastop — prosta zabava.

Vsi smo pozorno sledili pevskim točkam, zlasti pevci so se zanimali za posebnosti posameznih zborov; pestrost tako različnih glasov je obsežno prireditev napravila prav kratkočasno. Veliko pozornost je spet vzbujal odlični kranjski moški zbor.

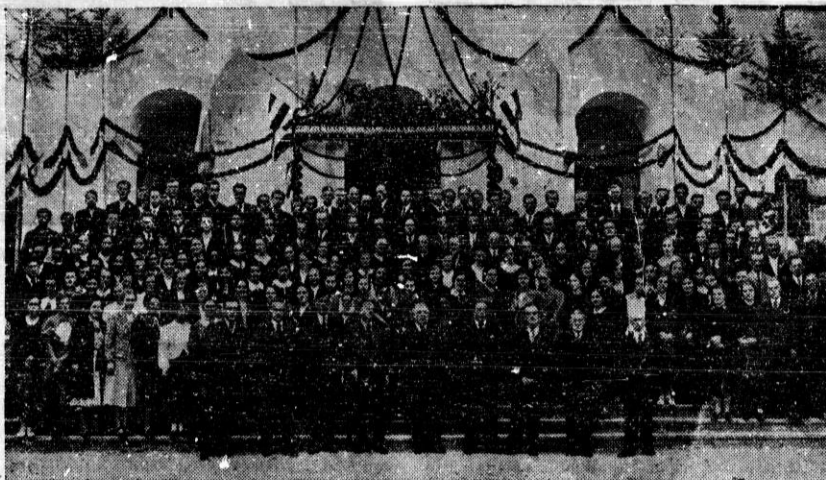
Koncert so zaključile pete litanije z veličastnim ljudskim petjem, pred razhodom pa je velesovski gospod župnik povabil pevovodje v svojo obednico, kjer je škofjski nadzornik cerkvenega petja za kranjsko dekanijo pevovodje pozdravil in jih med drugim tako-le nagovoril: „Zahvaljujem se vam in vašim pevce za ves trud, s katerim ste nam pripravili tako lep dogodek. Vsak po svoje ste prispevali k dobro uspehi proslavi: smartinski s svojo dovršenostjo, kranjski s svojo mogočnostjo in tako tudi vsak drugi s kako značilno in spolnjojučo posebnostjo. Tako se mi je zdelo danes, kakor da bi se v orglah vrstili posamezni registri, ki so se nazadnje pri skupnih pesmih združili v navdušujoč mogočen pleni. Hvala še posebej podružniškemu zboru za pogum, da so hoteli nastopiti skupno z župniškimi zbori in se tako predstavili širši javnosti. Naj bi naši cerkveni zbori vsako leto porabili kako podobno priliko za skupen koncert, kar bo v večjo božjo slavo, spodbudo verni-

kom in v večji napredek cerkvenega petja. Toliko danes, v podrobni vtisih pa se pogovorimo na pevovodskem sestanku. Bog živi Vaše delo!“

Vseh pevcev je bilo 200, ki so skupno dve

pesmi zapeli zares mogočno in ubrano, čeprav so jih orgle delile na dvoje.

K vsemu je pripomogla prostorna cerkev in kor, saj bi bilo na njem prav lahko nastopilo dvakrat toliko in še več pevcev. —efekt.

Združeni pevski zbori pred cerkvijo v Velesovem. Fot. Jug. Kranj.

Slovo gospoda kanonika Josipa Šimenca

Ze pretekli teden je nastopil svoje novo službeno mesto vodje v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano dosedanjí župnik v Naklem preč. g. kanonik Jos. Šimenc. Naklansko faro je vodil komaj 27 mesecev — kratko dobo, ki v človeškem življenju pogosto ostane brezplodna in zato brez večjega pomena — za faro Naklo pa je bila ta doba polna bogate žetve, saj moremo upravičeno reči, da je naš gospod kanonik — pod tem imenom smo ga poznali — te kratke mesece spremenil v čas, poln bogatega sadu. Kajti pod njegovim skrbnim in večjim vodstvom se je v fari ustvarilo v teh kratkih 27 mesecih več kakor pa je kdo drugi mogel narediti morda v 27 letih — in to prav povsod, in vseh poljih.

Neumorno je delal g. kanonik Šimenc bodisi v spovednici kot skrbni duhovni voditelj ali na prižnici kot pridigar. Da, njegove pridige so bile nekaj posebnega, dogodek, o katerem so se imeli ljudje še čez teden veliko pomeniti. Obnavljali so si v spomin njegove besede in vedno znova so našli kako misel, ki so jo morda v prvem trenutku slabo razumeli ali omalovaževali, čeprav je bila morda prav ta zelo važna. Da, da, njega bi poslušali — brez konca, so si Naklanci vedno zatrjevali in še danes tako mislijo. Pogrešale ga bodo tudi številne organizacije cerkvene, kulturne, stanovske in

gospodarske, saj so kakor nevarno kolesje zapletenega stroja, kjer le roka skrbnega strojnika prepreči, da ne pride do škodljivega trenja, razdora in morebitnega uničenja. O njem pa je soglasna sodba, da je bil tako moder vodnik, ki je vse uravnaval in vodil ter pravočasno odstranil vsako nevarnost. Posebno mu bo hvaležno Prosvetno društvo za skrbno in očetovsko ljubezen, katere je bilo v tako obilni meri deležno. Njegovo ime bo z zlatimi črkami ostalo zapisano v društveni zgodovini, saj je prav po njegovi zaslugi društvo dobilo letos novo zastavo. V znamenje trajne hvaležnosti je društvo g. kanonika izbralo za svojega prvega častnega člana in mu ob odhodu poklonilo lepo častno diploma.

G. kanonik pa je imel tudi svojo slabost, svojo napako — preveliko radodarnost. Prav hitro je zaradi nje zaslovel, ne le v domači fari — ampak tudi daleč naokrog. Od vseh strani so prihajali potrebni, in — na žalost še bolj nepotrebni, da izkoristijo ugodno priliko, da pod kakršnimkoli izgovorom peceni pridejo do denarja. G. kanonik je namreč velikodušno razdajal in delil, ne morda iz hranilnice, ampak iz svojega žepa „posojila“, ki imajo to dobro lastnost, da so brezobrestna in da jih ne bo treba nikoli vračati. Seveda, po gosto je moral imeti veliko dobre volje, da

je mogel vsaj nekoliko verjeti praznim izgovorom in pretvezam, s katerimi so se nekateri „režeži“ trudili, da bi ga „na pošten način“ opeharili za par kovačev. Vendar mu dobro srce ni dalo, da bi odrekel, čeprav se je nato morda čudil sam sebi in svojemu čudovitemu gospodarjenju. Pa ne mislite, da je bil zato morda slab gospodar hranilnice, katero je vodil. Nasprotno, z veliko prepričevalnostjo je med farani zagovarjal varčevanje, tako da se ljudje res niso mogli več ubraniti njegovim prepričevalnim razlogom in so pričeli naglati svoje prihranke doma v domači hranilnici.

Človeku se zdi skoraj neumljivo, kako more en sam človek — kljub tako rahlemu zdravju — na vse življenje v župniji toliko vplivati. Neizbrisni bodo spomini in sledovi, ki jih je g. kanonik zapustil s svojim delom v Naklem. Zato se tudi nihče ni čudil, ko se je zadnji večer zbrala pred župniščem vsa župnija, da se poslovijo od svojega župnika. Radi bi kar po vrsti našli in dobesedno navedli vse poslovilne govore, ker so tako značilni, toda bilo bi preobširno. Pevci so pod vodstvom domačega organista zapeli Vavpotičevo: „Mašniku slavljenču“. Nato pa so se poslavljali, najprej g. župni upr. Pogačnik Anton, ki bo do prihoda novega župnika oskrboval faro, za

„Živo orodje“ Vsi vemo, kako je našo delo odvisno od orodja. Tudi naše telo ima svoje orodje: zoba. Zato jih moramo ne le varovati, pač pa, kakor z vsakim orodjem, tudi skrbno ravnati z njimi. Predvsem jih moramo čistiti in pravilno negovati. Za pravilno nego dragocenega orodja - zob - pa bi morali rabiti kvalitetno zobno pasto, kakor je Chlorodont. Domači proizvod.

njim ključarji, v imenu občine je g. župan izročil g. kanoniku Šimencu, ki je bil tudi občinski odbornik, krasno diploma častnega občanstva, posrečeno delo slikarja Bradaške iz Kranja. Poslovlila se je šolska mladina, pevci so zapeli Premrlovo: „Slovansko pesem“, nakar je mogočno zadonela poslovilna zborna deklamacija. „Župniku v slovo“, ki je globoko ganila vse navzoče. Deklamacija je zelo lepa priložnostna pesem, ki jo je spesnil kranjski kaplan g. Vovk Joža. Nato pa so se poslovlili zastopniki Mar. družbe, Prosvetnega društva, Fantovskega odseka, Dekliškega krožka, študentje domače fare, ZZZ, Kmečka zveza, gospodarske organizacije in gasilci, ki so g. kanoniku izročili tudi diplomu častnega članstva. Vse te številne, a vendar nekam razdrobljene izraze hvaležnosti pa je v celoto zajel in zbral g. Tomazin Matej, tajnik ban. odbora JRZ, ki se je zahvalil v imenu vseh, ki so tolikokrat prihili v župnišče k svojemu farnemu očetu prosit ga katekole pomoči ali nasveta. Zahvalil pa se je tudi v imenu duhovnikov — rojakov naklanske fare, katerim je bil g. kanonik vedno svetel zgled.

Po vseh teh zahvalah je pevski zbor zapel tretjo pesem Mendelssohn — Bartody: „V slovo“, na kar je spregovoril g. kanonik ter vsem skupaj in vsakemu posebej povedal kako to plo besedo v slovo na način, ki je le njemu svojski. Naklancem pa tako drag in mil. Ko se je zbranim utrgal vzlik „Z Bogom“, je donel tako pretresujoče žalostno, da je slednjega obšla neka tesnoba, ki obide človeka le ob izgubi ljubljene osebe.

Drugo jutro, ko je g. kanonik zadnjič maševal kot župnik, so Naklanci znova napolnili cerkev kot ob največjih slovesnostih. Odpejal se je. Naklanci pa kličejo:

Tisočera bodi hvala,
izrečena vam za vse.
Kar je Vaša roka dala,
Naj vam Bog povrne vse.
Družina Vaša se poslavlja,
kliče večnega Boga,
naj povsod Vas blagoslavlja,
kamor z Nakla Vaša pot pelja.
(Zaključek zborne deklamacije.)

Solea krema 3., 5., 10., milo 7.50. Za trgovce po orig. tovarniških cenah. Glavno zastopstvo za Gorenjsko:
HINKO PODJAVORSEK - KRANJ.

Zvočni kino
„Kino Šmartinski dom“
v Šmartnem pri Kranju

BELI ANGEL
Florence Nichtingal, angleška devica Orleanska. Gl. vl. Kay Francis

PREDSTAVE:
V soboto, dne 10. septembra ob 8. uri zveč.
V nedeljo, dne 11. septembra ob 4. in 6. uri
popoldne ter ob 8. uri zvečer.

Mimica Zagorska:
Pod Triglavom
(Zgodovinska povest iz l. 1415. v dobi kmetских uporov na Gorenjskem.)
(Dalje)
„Le potolažite se, gospod,“ ga je pregovarjal Arnulf. „Plena je zadosti in gonjači bodo veseli, ker jim ne bo treba nositi še vašega jelena Z mojim bodo imeli trije čez glavo dela.“
„Jezi me, ker sem moral odnehati od svojega sklepa. Tega v življenju nisem vajen,“ se je nosil Hartman.
Tovariši so ga tolažili, posebno Filip Ortenburški, ki se je že pošteno naveličal v hosti stati in paziti. Veleli so gonjačem naj nalože zverjad na nosilnice in gredo z njimi domov. Okrvavljeni zajci so ležali poleg pobitih lisic, podlasic in kun, vmes so bili ustreljeni jastrebi in še celo ribji orli. Zadnjega so vzeli Arnulfovega jelena, okrog rogovja se mu je vil venec zelenega bršljana. Za gonjači se je podila tropa psov, hlastno je vonjala svežo kri. Lovski rogovi so igrali vsot pot in družba se je v veseljem pomenku pomikala nad Lipnico, ki je štela sedemnajst svobodnjakov proti gradu.
Na gradu je bilo že vse pripravljeno za gostijo. Tudi Ziga se je že vrnil od Brezarja in je sitnaril po kuhinji. Ko so kmetje prišli s plenom, jim je pokazal klet, kamor so vse odložili, potem je po grofovem naročilu ukazal najstarejšemu hlapcu, naj dosti napoji in napase tlačane.
Za gospodo je bila pripravljena pojedina v veliki viteški dvorani. Ker se je že mračilo, so pržigali debele lojove sveče, pri vsaki je stal služabnik in prizoreval odgovoreli stemj. Na mizah so stali veliki vrči, do roba napolnjeni z vinom, ob vrših so se bleščale čaše iz benečanskega stekla. V dragocenih posodah so bili veliki kolači, ki so kar beželi v oči, na pldnjih je bil narezan kruh z mesom in soljo, v stitjih skledah je vabila živo rumena pečena jablana omaka. Tudi je žal pripraviti samo eden jedni Arnulfov opod. V pisanih košarah so je šopirilo vipavsko grozdje, prinesli so ga tovarniki iz sčene Vipave. Lačnim lovčem so se cedile sline po dobrotah in prav nič se

niso branili vabila gospe Jelene. V beli obleki, z razpuščenimi lasmi je stala in jih s sladkim glasom nagovarjala:
„Pozdravljeni, jasni vitezi! Sedite k mizi, dragi gostje in vzemite to, kar vam tu moremo nuditi.“
Vitezi so se klanjali milostni gospe in sedali na izrezljane stole. Nazadnje je sedla tudi gospa Jelena, da je na njeni levici sedel mož, na desni pa Arnulf. Iz najlepšega vrča je nalila vino Frideriku v kristalno čašo in mu nazdravila:
„Pij na slavo svojemu gospostvu!“
Friderik se je čudil hinvščini svoje žene. A ni je hotel osramotiti pred navzočimi, nagnil je čašo in jo izpraznil do dna. Vino je bilo zelo močno in sladko, Frideriku je okus prijäl.
Ko so to videli drugi gostje, so vsi natočili vina v čaše, trčili in izpili do zadnje kaplje.
„Na slavo Frideriku Ortenburškemu!“
Hartman Kraig je iznova natočil vina in vzkliznil:
„Na slavo in srečo Arnulfu Nemškemu!“
Plemstvo je trčilo s čašami in ponovilo:
„Na Arnulfovo slavo in srečo!“
Ko je vihar poлегel so gostje poskrbeli za lačne želodce. Kruh in meso sta ginila s pladnjev, sklode s pečenko so se praznile in kolači so postajali vedno manjši. Služabniki so neprestano tekali ven in notri, odnašali so prazne posode in prinašali vrsto drugih jedi. Vsak je mogel izbrati, kar mu je srce poželelo. Vsi so glasno hvalili gospe Jeleno, ki je poskrbela za tako imenitno gostijo, gospod Svajger z Brda je še celo drznil prošiti, naj ga ob prihodnjem gostovanju ne pozabijo vabiti. Friderik je pil močno vino, ki mu ga je natakala žena, hitro sta se ga oprjemali pijanost in dobra volja.
Ko so za silo utešili lačne želodce, je Hartman Kraig snel s stene lutnjo, zabrenkal je in zapel o junaku Arnulfu „soncu zemlje nemške“. Daleč gori ob Renu stoji njegov grad in v njem stoji junak, ki ga sam cesar ljubi kakor rodnega sina. In Arnulf ima svetlo, smrtonosno sabljo.
„Po sabli kača si leži,
na koncu ogenj iz nje gori.
Je v kačem stupu kaljena.
Turčinom je namenjena.“

Trikrat se je že vitez boril s krutimi Turki za sveto pravico domovine in za vero krščansko. Vselej mu je milostni Maksimilijan podil svetla odlikovanja. A kaj so njemu odlikovanja! Boj in sablja to mu je najljubše, še za poglede zalih plemkinj se ne mení. A ljudstvo ljubi mladega junaka, od gradu do gradu hodjo pevci in skladajo o njem pesmi, slepi berači širijo glas njegove slave po revnih vaseh. In ves nemški narod poje za temi pevci:
„Junaka lepšega pač ni,
kot Arnulf, sonce Nemške' ti!“
„Na mnoga leta, Arnulf! Večna bodi tvoja slava!“ vzklika plemstvo in napija, lica jim rde in oči gorijo. Gospa Jelena napije Arnulfu, glas se ji trese, oči gorijo kot oglje. Lepi grof se je spomnil Friderikovih besed, odzdravil je hladno, vina se je komaj dotaknil z usti. A Jeleni oči gorijo bolj in bolj, Arnulf ne more prenesti njih žgočega plamena, obrne se in zaplete v pomenek s prijatelji.
Vsem gostom sije neskajljeno veselje z obraza, samo Gašparju, grofu Lambergu je lice mračno. Arnulf je to opazil in rekel:
„Kaj vam je, gospod, da se ne radujete z nami? Ali vam je bil lov nesrečen, ali vam je žalitev zagrenila nocojnje slavje? Če sem vas žalil jaz, se vam pri tej prič postavim pod meč, naj dvoboj odloči, kdo izmed naju zasluzi čast viteza. Prav gori k Renu je prišel o vas glas, da ste nezmagljiv borec v turnirju in v boju z močem.“
„Zal, ne več,“ je odkimal Lamberg. „Dolgo sem držal slavo nezmagljivega junaka, zdaj sem jo izgubil. V turnirju me je potolkel nekdo, kateremu nisem prisodil toliko spretnosti — cesar Maksimilijan sam. Ta sramota me peče in boli.“
„Cesar te je premagal? Kdaj!“ so se čudili vitezi.
„Pred nekaj dnevi sem prijezdil od tam. Mlajši je vo letih in jaz sem izzival boj v turnirju, to je madež na moji časti. Mislim sem, da je mehkužen, pa me je pahnil v vodo.“
„Glejte, glejte!“ so vzklikali gospodje.
„Jaz sem temu ne čudim,“ je rekel Arnulf. „V mladih letih sem bil v turnirju, učil sam učitelji italijanskih bojnih šol, mojstri vseh mojstrov. A ne žalujte za to. Sonce ne obledi ob luni. Dajte mi lutnjo, gospod Hartman!“

Blagoslovitev Prosvetnega doma na Primskovem

V nedeljo 11. septembra bomo imeli na Primskovem lep praznik. Blagoslovili bomo nov Prosvetni dom in s tem bomo dobili novo postojanko v kranjski občini in fari. V zadnjih letih je Primskovo tako, da se človek že skoraj ne spozna. Tudi mladina je prepuščena sama sebi in ulici, zato je pa že skrajni čas, da smo dobili vsaj Prosvetni dom, kjer bo mladina našla svoje zatočišče in zavetišče.

Slovesnost se bo pričela ob tri četiri na dve, ko bo krenil sprevid izpred Grajzerje v cerkev k litanijam, nato pa bo blagoslovitev. Tudi kranjske pevce smo povabili, da nam bodo zapeli nekaj pesmi pod vodstvom g. Mohorja. Tržiška godba je pa že zadnjič v Kranju pokazala, da je na mestu. Po blagoslovitvi bo pred domom telovadni nastop, kjer bo pred vsem primskovska mladina pokazala, da novi dom res zasluži. Pa tudi od drugod bodo telovadci nastopili. Na orodju bo pokazala svoje zmožnosti kranjska vrsta z br. Kermavnerjem na čelu. Po telovabi se bomo pa še po domače pozabavali in poveselili. Tudi v lepem „ribolovu“ bomo poskusili svojo srečo.

V nedeljo torej vsi na Primskovo na praznik naše mladine!

Prosvetnim društvom v kranjski dekaniji

Vsako Prosvetno društvo v naši dekaniji naj pošlje prihodnjo nedeljo 18. septembra po dva člana v Kranj, kjer se bo vršil občni zbor in volitev novih članov za Dekanijski prosvetni odbor. Ker bo treba napraviti načrt tudi za prihodnje leto in za javne prireditve v l. 1939 po primernem redu, prosimo, da pridejo zastopniki na občni zbor z domačimi predlogi po predhodnem odborovem sklepu. — Začetek bo ob 9. uri v Ljudskem domu. —

Odbor DPO.

Tedenske novice

KRANJ

Zveza bojevnikov v Ljubljani priredi dne 2. in 3. oktobra izlet v Trst, Gorico, Sv. Goro, Doberdob, Oslavijo in Kalvarijo. Celokupno potovanje, z vožnjo, prehrano, prenočitvami in skupnim potnim listom stane din 210.—. Za potovanje sta potrebni 2 slike in potrdilo sreskega načelstva, da ni zapreke za potovanje v inozemstvo. Za prijavo ima Zveza posebne prijavnice in naj jih zainteresirani zahtevajo. Prijave se sprejemajo pri Zvezi bojevnikov v Ljubljani, Kolodvorska ul. 25 do 15 t. m.

Skupno združenje obrtnikov v Kranju opozarja vavence svojega okoliša na knjigo „Obrtno knjigovodstvo za stavbno, umetno in strojno ključavničarstvo in za železolarstvo“, ki jo dobe v pisarni združenja brezplačno.

Vidovdanska c. 6

Občni zbor Fantovskega odseka Kranj se vrši v četrtek 15. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani Ljudskega doma. Udeležba obvezna za vse člane. Vabimo, da se udeležijo občnega zbora tudi članice Dekliškega krožka Kranj, vsi mladiči ter vsi prijatelji. — Bog živi! — Odbor.

„Krainburg bei Cilli in Leibach“, tak naslov je napisal Nemeč. V svoji nadutosti se morda niti ne zaveda, kako malo koristi ugledu naroda, za katerega govorijo njegovi pripadniki zgolj v superlativih.

Brivci! Pred in po britju uporabljajte vedno Solea kremo. — Vsakomur to prija, a Vaš uspeh bo večji!

Glasovir, gosli in citre poučuje od 1. septembra dalje absolventka praškega konservatorija in glasb. pedagoške šole istotam, Ravnikova. Zupnišče, II. nadstropje.

Dijaki Dijaškega zavoda v Kranju naj se vrnejo v zavod v nedeljo 11. t. m. do 19. ure, ker je v ponedeljek 12. t. m. ob 8. uri šolska sv. maša. Vodstvo.

TERPENOVO HUBERTUS MILO JE IL-DATNO, POCENI IN PERE BLESCICE BELO.

V proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. je bila v torek 4. t. m. v župni cerkvi slovesna sv. maša, ki jo je daroval eg. dekan Škerbec. Sv. maše so se udeležili zastopniki oblasti in uradov ter vsi člani vseh organizacij in društev. Pogrešali smo zastopnike Sokola in naša organizacija društva. Na sv. maši je bila v občinski posvetovalnici slavnostna seja, ki jo je g. župan Karol Česenj otvoril s štedetnim govorom:

PERION PERE VSE

ter Vam čuva in hrani perilo, ker je zajamčeno brez kloral

1. PERION razstopite vedno samo v mrzli vodi.
2. Zavitek PERION-a zadostuje za 25 do 30 litrov vode, žlica PERION-a pa za 1 liter vode.
3. Belo perilo kuhajte 15 do 20 minut v PERION-ovi razstopini. Kotel mora biti pokrit.
4. Ko je perilo skuhan, ga ohladite, mrzle vode ni treba prillivati.
5. Nazadnje izplaknite perilo najprej v topli, nato v mrzli vodi.
6. V preostali PERION-ovi razstopini operete vse pisano perilo brez mila, ostanek razstopine pa porabite za umivanje tal.

S PERION-om operete tudi najobčutljivejše tkanine kakor svilo, volno in sukno. PERION je najcenejši, ker je priznано najboljši, poleg tega pa še naš domači izdelek.

Slavni odbor!

Ko se je pred petnajstimi leti razširila vest, da se je kraljevi družini porodil sin-prestolonaslednik, je zavladovalo v našem ljudstvu nepopisno veselje. Danes je dopolnil prvenec, naš kralj, petnajsto leto zdrav in čvrst. Kratka je še doba do njegove polnoletnosti, ko bo sam zasedel vladarski prestol naše lepe kraljevine Jugoslavije.

Da pokažemo in dokažemo svojo veliko ljubezen do mladega vladarja od katerega trdno pričakujemo, da bo v svojem mladostnem idealizmu vnet za vse dobro in plemenito, se zberimo že sedaj okrog njega in slučno žrtvujemo vse svoje moči in delo, da mu poklonimo čim močnejšo, čim lepšo in čim srečnejšo državo, za katero so se borili naši predniki skozi več stoletij, kot darilo naših src tistega dne, ko bo prevzel v svoje kraljevske roke oblast in vlado.

Naj vsemogočni Bog ohrani in vodi našega kralja Petra II. in ves njegov dom in kraljevino Jugoslavijo!

Zivel kralj Peter II.!"

Po končanem govoru so vsi navzoči pridedili burne ovacije našemu mlademu kralju nakar je bila slavnostna seja zaključena.

Mesto samo je bilo okrašeno z zastavami, na predvečer rojstnega dne pa še razsvetljeno in je tako na zunaj kazalo radost in veselje meščanov k rojstnemu dnevu svojega vladarja.

Na novem mostu čez Kokro so sedaj napravili na severni strani v sredini prostor, kjer bo stal kip sv. Janeza Nepomuka. Kip, ki je nekaj stal na starem lesenem savskem mostu, bo prav lepo krasil novi most. Tudi dohod na most so sedaj uredili, čaka se samo še na valjar, da se dohod primerno uredi. Tudi most med župniščem in škofijo je sedaj dogotovljen. Posebnost na tem prehodu so nova barvana okna.

Ob priliki 10-letnice obstoja moje trgovine v Kranju, si štejem v prijetno dolžnost, da se Vam zahvalim za izkazano zaupanje in naklonjenost. Prav vljudno Vas prosim, da mi ostanete tudi v bodoče naklonjeni in pridete v mojo trgovino z zavestjo, da boste prav gotovo dobili polno vrednost za svoj težko prislužen denar. Zagotavljam Vas, da Vam bom Vaše zaupanje do mojega poslovanja še bolj podkrepil. Za to sem tudi svojo zalogo izpopolnil, kar je bilo najbolj mogoče. Na izbiro sukne, pla-

šče za dame, zajamčeno nepremočljive jopiče in dežne plašče, vsakovrstne klobuke in obleke, kakor tudi vsakovrstno blago za obleke. Velika zaloga Hubertus plašev za dame, deco in gospode.

Prav vljudno se Vam priporoča - JAZBEC ALBIN, KRANJ.

G. SKA starešine vabim, da odidejo v nedeljo 11. septembra po kosilu na Primskovo, kjer prisostvujemo blagoslovitvi novega tamkajšnjega prosvetnega doma. Dajmo s svojo navzočnostjo delavni mladini poguma, pokažimo svojo ljubezen! — Predsednik.

Ljudski oder v Kranju vljudno vabi člane kranjskega Prosvetnega društva in prijatelje igerskega udejstvovanja na važen sestanek, ki bo v torek 13. septembra v dvorani Ljudskega doma. Začetek ob 8. uri zvečer. — Na sporedu je obračun s preteklo sezono in poleg volitev novih delavcev razgovor o bodočem programu. Razmišljajte in čim več nas bo, lepša bo nova setev!

ŠMARTIN PRI KRANJU

Kino Šmartinski dom, nam bo zopet prikazal veliko filmsko delo umetnine, lepote, ljubezni in požrtvovanosti bolničark do bolnikov in ranjencev, „Beli angel“ (glejte oglas na 2. str.). Film nam prikazuje ženo, mlado po letih, staro po dejanjih; ki ni hotela ljubiti enega samega moža in se hotela poročiti, ampak je ljubila vse trpeče in ranjene. Ko je izbruhnila v Londonu epidemija kolere, je potovala iz Nemčije v domovino, samo da pomaga zatreti to grozno pošast. Ko je Angleška kot zaveznica Turčije pričela vojno proti Rusiji so poslali tudi Florenco Nightingale na fronto, kjer so se je krogle izogibale. Stala je na bojnem polju bela od nezane dobrote ožarjena, iz oči ji je sijala ljubezen, roke je imela razprte, v objem velike ljubezni — beli angel.

Kar je pri Francozih Ivana d'Arc nazvana Devica Orleanska, to je pri Angležih Florenca Nightingal, nazvana „Beli angel“.

Couch zofe, otomane, divane

in vse tapetniške izdelke izvršuje točno in solidno V. TONEJC tapotnik, Kranj

ARKETE hrastove, bukove in javorjeve dobavlja in polaga po najnižjih cenah tovarna

Remec & Co, Duplica pri Kamniku

Kvaliteto deščic in brezhiben način polaganje si oglejte na novi šoli v Kranju.

Ali ste že poravnali naročnino?

TRŽIČ

Igra bo v nedeljo zvečer v Našem domu na Skali. Naši študentje bodo pokazali, preden gredo v šole veleznimivo Burko o jezičnem dohtarju. Vabimo vse prijatelje.

Proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. se je od strani mestne občine v Trziču izvršila z dostojanstvenostjo, kakršno zahteva veličina takega praznika. Na predvečer se je vršil pred okrašeno občinsko hišo, na kateri je bila izobešana in krasno razsvetljena slika našega mladega vladarja, koncert, katerega je prav lepo izvajala naša Tržiška godba. Kljub temu, da je motil dež, je koncerta prisostvovala velika množica občanov. Za drugo jutro, to je za rojstni dan Nj. Vel., pa je mestna občina povabila vse urade, zastopnike oblasti in društev, da se udeležijo skupnega odhoda k sv. maši, katere se je darovala v župni cerkvi. Vsi, tako uradi kakor društva in posamezniki, kateri svojega kralja ljubijo z nehlinjeno ljubeznijo, so se temu vabilu odzvali. Ni se pa odzval temu „viteški“ Sokol. Pač pa so člani istega na svoj, njim primeren način „proslavili“ ta praznik. Opazili pa smo par skrivnostnih krojev, ki so zbegani žvigali sem in tja, kakor ne bi vedeli, kaj je njihova dolžnost na ta dan. V cerkev jih ni bilo. Ko se je vračal sprevid z zastavami, godbo in uradi na čelu iz župne cerkve, ga je sprejelo na glavnem trgu ravno pred kraljevo sliko huronsko kričanje „viteških“ članov, katero je imelo popolnoma demonstrativen značaj. Svojim očem bi skoro ne verjeli, če bi med njimi ne opazili nekaj prenapetih „viteških“ emblemi na prsih. Vsi navzoči so se zgržnili nad tako pobalinskim motenjem slavnostnega razpoloženja. Celo med govor g. župana, kateri se je vršil pred poslopjem meščanske šole in med zvoki državne himne, so se čuli oddaljeni kriki. Menda so gospodje „viteži“ sami opazili, da so se prav viteško ponášali, kajti ko je minula proslava, so se poskrili tudi oni. To so storili člani Sokola, kateri si je do tedaj vsepovsod in ob vsaki priliki lastil patent na ljubezen in spoštovanje do kralja in države. Zahtevamo od merodajnih oblasti v imenu vseh dobrih in poštenih državljanov, kateri ljubijo in spoštujejo svojega mladega vladarja, da tako praznovanje njegovega rojstnega dne, ne ostane nekaznovano. Takih državnih organizacij s takim obnašanjem ne maramo, ker se jih pred vsem svetom moramo sramovati.

Berite in širite „Gorenjca“

PRIMSKOVO

Nočni napad. V noči od nedelje na ponedeljek so bili iz zasede napadeni ljudje, ki so se mirno vračali domov. Eden je dobil dve rani z nožem na glavi in v roko, napadalca pa sta zbežala. Napadeni so potem iskali napadalce po vasi ter celo s silo zahtevali vstop v hišo, kjer naj bi bil po njih mnenju skrit eder izmed napadalcev. Kolikor smo mogli izvedeti tokrat ni bilo niti med napadali niti med napadenimi nobenega prosvetarja. Pač pa so med napadenimi nekateri, ki so bili mnenja, da so prosvetarji najhujši kalici nočnega miru na Primskovem. Upamo, da so zdaj prepričani o nasprotnem.

Dajte nam policijo! Naš list je do sedaj prinesel že precej člankov o nočnih nemirih in napadih ter o drugih zadevah, ki tičejo javno varnost. Mnogo ljudi — med temi tudi merodajnih — je, ki smatrajo ta poročila za zelo pretirana in deloma neresnična. Če bi se pa izvedla temeljita preiskava o vsem, kar smo mi do sedaj pisali, če bi se vprašalo prebivalce kako in kaj, bi pa mogoče zvedeli še mnogo več kot smo mogli pisati. Vsi, ki bi radi imeli ponovi mir, se vprašujejo, kdaj bomo dobili že toliko časa obljubljeno policijo. Edino vestni policiji bo dana možnost narediti red. Mislimo, da si bo vsak, kdor bo enkrat plačal primerno kazen, premislil še kdaj kaliti red in mir pri nas. Zato prosimo vse merodajne činitelje: Dajte nam čim prej policijo! Se en nočni koncert. Tokrat samo pevski. Nekdo ni mogel v noči od nedelje na ponedeljek spati, pa je vabčane celo noč zabaval s petjem najraznovrstnejših pesmi. Šele proti jutru se mu je potolažila duša ob zadnji pesmi: „Jaz na te ne bom pozabila, zapisa si v sredi srca...“ Če bi bil na licu mesta mož postavil, bi bila občinska blagajna za nekaj „kovačev“ bogatejša. Tako pa...

Blagoslovitev Prosvetnega doma. Tvorec prosvetarske himne je pred letom pel, da imajo prosvetarji že kjud od svojega lastnega doma. V nedeljo bomo imeli torej velik „heč“ kajti

na ta ključ bomo natakli novi prosvetni dom. Vabljeni vsi, ki jim je pri srcu prava katoliška prosveta. Na sporedu je telovadba, petje, prosta zabava itd. itd.

Dopisniku „Delavske politike“. V svetem pismu beremo: „Resnično, tudi ti si med njimi, kajti tvoja govorica te izdaja!“ Zapik!

Tudi kultura. Naš novi prosvetni dom so v preteklih dneh obiskali neznaní nočni gostje. Ker ni bilo takrat nikogar, da bi jih sprejel, so pustili znamenje svojega obiska na vratih, katere so temeljito spraskali z nekimi ostrimi predmetom ali žeblijem. Upamo, da bo mogoče izslediti te nočne obiskovalce. Ker je mogoče bila želja tistih, ki so dom obiskali, da si ogledajo njegovo notranjost, lahko pridejo v nedeljo popoldne na otvoritev, še bolj pa je, če obiščejo par predavanj v domu. Pripravljeni smo nalašč za take tiče prirediti posebno predavanje pod naslovom: „Kako postane vredna član človeške družbe“.

BESNICA

Dobro premišljen zverinski napad z kolom in nožem se je odigral v noči od sobote na nedeljo v Zg. Besnici, katerega žrtev je popolnoma pod nedolžnim postal 21 leti fant Janez Jerala, uslužben pri železnici kot proizvodni delavec.

Zverinski napad, ki sta ga izvršila dva znana prepečača iz kranjske okolice, je napravil v nedeljo zjutraj med farani zelo mučen vtis. Vse ljudstvo se je izpraševalo, kdo je vzela mlademu fantu življenje.

Usodnega sobotnega večera, nekaj čez 10. uro, sta urnih korakov hitela dva znana dobro oborožena fanta naravnost v Z. Besnico, z namenom, da nekega spravita ob življenje, naj stane kar hoče. Javila sta se najprej v Knjičevi gostilni, kjer sta popila nekaj vina. V. K. je izjavil, da je sedaj 8 let odkar je bil v fantovskem boju ubiti njegov brat in zato mora priti maščevanje. Res, da so prišli pred kakimi 9 leti prepečači iz znane vasi pri Kranju v Besnico na boj, kjer je postal žrtev kola, brat sedanega ubijalca. Toda sedanja nedolžna žrtev nima s takratnim bojem nič skupnega, ker sta bila Jerala kakor tudi zločinec takrat še oba v otroških letih.

Ko sta napadalec zapustila Knjičevo gostilno sta jo zopet urnih korakov ubrala do Paplerjeve gostilne, kjer pa so domači že vsi spali. To napadalec ni motilo. Pomaknila sta se kakih 20 korakov naprej na zahodno stran gostilne in tam prežala na žrtev. Ni jima bilo mar, kdo jima pride nasproti, samo da pride, da ubijeta, potem pa naj bo kdorkoli hoče. In res je prišel. Ura je bila neka polnoči, noč je bila nenavadno mirna, nobenega glasu ni. Kjer, se drevesa niso šumela, kakor bi vsa narava slutila nekaj strašnega. Od Paplerjeve gostilne jima pride nasproti Jerala, ki ni prav nič slutil, da bo dal svoje mlado življenje v roke zverinam v človeški podobi. Napadalec sta hitro navalila nanj, ga pobila z kolom na tla ter ga pričela obdelovati z nožem. Domneva se, da je V. K. klečal na njem, ter mu zadajal smrtno rano z odprtim nožem, dočim ga je drugi držal. Jerala ni bil prepečač, zato tudi ni imel pri sebi drugega orožja kakor mali žepni nož, katerega pa ni rabil za obrambo. Napad se je vršil na cesti nad Paplerjevo gostilno. Jerala se je pač branil z golimi rokami, kakor je vedel in znal in se sklepa iz tega, ko je imel obrezane prste, da je v smrtnem boju prijel za odprti nož, kar je bilo seveda brez uspeha.

Po zgornjem delu telesa je bil grozno razmesarjen, potolčen z kolom ter sploh tako obdelan, da se tukaj ne da popisati.

Ko sta napadalec opravila svoje satansko delo, sta uboga žrtev pustila in se vsa zadovoljno umaknila v stran ter prisluškovala, kaj bo. Jerala ni izgubil zavesti, temveč se je v boju s smrtjo privlekel še kakih 25 korakov do bližnje Pavletove hiše, kjer je prošil pomoči. Domača hči mu je prinesla vode in ga vprašala, kdo ga je oklal. V strašnih bolečinah je odgovoril, da nič ne ve, kdo ga je napadel, nato pa je izdihnil. Jerala ni vedel kdo ga je napadel, napadalec pa tudi nista vedela, katerega človeka imata za svojo žrtev. Zverinam v človeški podobi je bilo samo to, da spravita enega ali drugega ob življenje, samo da je Besenčan. Ko sta napadalec videla da je njih žrtev mrtva, sta se zadovoljna vrnila vsak na svoj dom ter šla mirno spat.

Spanje pa je bilo zelo kratko, ker roka pravice ju je zbudila iz sladkega spanja.

Vsa javnost zahteva za zločince najstrožjo kazen.

NAKLO

Kljub neugodnemu vremenu se je preteklo nedeljo gasilska tombola vršila. Sreča je bila naklonjena — med tisoči, ki so prišli iskat — le sledečim, ki so zadeli glavne dobitke. Pitanega prašiča Aleš Franciška, Kranj; moško kolo Košnjek Franca, Strahinji; žensko kolo Tavčar Anton, Senica pri Medvodah; moško kolo, Šter Stanislav, Duplje; žensko kolo Jošt Slevnik, Naklo; moško kolo Krizaj Peter,

Okroglo; žensko kolo Peternelj Franciška, Bistrica; žensko kolo Jurca Alojz, Bistrica pri Tržiču; otročje kolo Župan Jercaj; Duplje; vrečo moke Novak Franjo, Ljubljana; vrečo preš Zaplotnik, Pristava in 2 koštruna Merhar Franc, Tržič.

Vsi drugi pa so odšli v upanju, da jih čaka sreča na prihodnjih tombolah.

Seveda bi bil ob ugodnem vremenu za gasilce rezultat lahko precej ugodnejši. Bil je kljub temu toliko dober, da bo zdaj skrb za zgotovitev gasilskega doma lažja. Vsem, ki so kaj darovali, se udeležili in sodelovali, najlepša hvala.

SKOFJA LOKA

Proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja. Da se 15-ti rojstni dan našega mladega kralja dostojno proslavi je tukajšnja občina že prejšnji dan pozvala vse hišne posestnike, da razobesijo državne zastave. Obenem je s posebnimi okrožnicami pozvala vsa društva in korporacije, da se njih članstvo v čim večjem številu udeleži sv. daritve, ki je bila ob 8. uri v farni cerkvi in svečanega obhoda, ki je bil dne 6. septembra ob 8. uri zvečer. Pozvane so bile vse organizacije in društva brez razlike. A glede zgodilo se je to, kar smo vsi sicer pričakovali, a zgoditi bi se ne smelo nikdar. Posebno ne pri takih ljudeh, ki se vedno in povsod trkajo na svoja nacionalna prsa, povdarjajo svojo državnost, ter vedno povdarjajo svojo vdanost naši kraljevski rodbini. Kakor naj to razumemo, da se sv. maše, bakljade in sploh celokupne proslave ni udeležila niti ena „nacionalna“ organizacija — niti Sokol ne. Proslava sama je kljub temu potekla prav lepo. Kakor že omenjeno, se je vršila ob 8. uri zjutraj sv. maša, katere se je udeležilo zastopstvo vojaških in civilnih oblasti, šolska mladina z učiteljstvom. Po sv. maši je g. sreski načelnik M. Kakl sprejel čestitke zastopnikov raznih organizacij.

Zvečer ob pol osmih je najprej napravila slavnostni obhod po mestu četa vojaštva, kmalu nato pa je sledil obhod občinstva. Na čelu sprejeda je korakala godba „Ljubnik“ za njo pa odličniki ter predstavniki oblasti. Za temi so korakali gasilci, ki jih je bilo lepo število. Slovenski fantje in dekleta so sledila za gasilci, za njimi pa šolska mladina z balončki ter člani Prosvetnega društva. Sprejeda je krenil iz Pokopališke ceste preko Spodnjega trga na Mestni trg, kjer se je ustavil pred Mestno hišo. Tu je imel gospod župan Zihler globoko zasnovan, krasen govor. Na koncu je pozval vslo množico, ki se je nabrala na trgu, naj vzkligne Nj. Vel. kralju, kraljevski materi, ter kraljevskemu domu.

Zatem je godba zaigrala državno himno, narkar je bil razhod.

Naš Sokol ter vsi naši nacionalisti pa so vevič dokazali svojo „nacionalnost“ „državnost“ in „vdanost“ državi in njenemu najvišjemu predstavniku.

Zasebna gradbena delavnost. Gotovo dejstvo je, da se je v zadnjih letih, odkar umno in praktično gospodari vlada dr. Milana Stojadinovića, prav vse naše gospodarstvo v vsakem oziru poživilo. To se pozna prav povsod, najsi bo v trgovini, obrti, industriji ali gradnji novih stavb. Vse nekam lažje diha. Posebno še odkar so se odsejale zamrznjene vloge po naših hranilnicah. To se posebno pozna v gradbeni stroki. Tudi pri nas je v tem oziru precej oživelo. Elektranra d. d. na primer že celja dva meseca preurejuje svojo centralo v Vincarjih. Mlinsko podjetje Jože Košir bo svoj mlin „pod mostom“ popolnoma preuredilo v tem smislu, da bo vstavilo namesto koles turbine. Pred hišo Ivanke Ogorevc je imenovana napravila lično škarko. V kratkem kakor vse kaže bo novi lastnik gostilne Zihler v Kap' predmestju, Anton Fojkar popolnoma podrl staro stavbo ter bo zgradil novo. Na Mestnem trgu novi lastnik gostilne pri „Kroni“ popolnoma preureja vso veliko stavbo. Mestna občina na Spodnjem trgu v svoji ubožnici izvršuje velika adaptacijska dela. To so glavna gradbena dela v mestu, v okolici pa raste vse polno novih hiš, še več pa hlevov. Naše gospodarstvo življenje se res počasi a vztrajno dviga in to po zaslugi mož iz JRZ.

VODICE

Naša domovina se je v torek 6. septembra lepo poklonila svojemu mlademu vladarju. Tudi Vodice niso zaostajale. Pri sv. maši ob osmih so se zbrali poleg šolske mladine tudi zastopniki naših organizacij. Pred zastopniki uradov so bile uniforme naših gasilcev, v prvi vrsti pa kroji naših slovenskih fantov. Ljudje pa so zastoj ogledovali po krajih zastopnikov sokolske čete. Menda šteje ta četa celih 30 članov v naši občini. Ali ni vredno, da bi vsaj na ta dan poslali zastopstvo v krajih na tako eminentno nacionalno proslavo? Naj viteška organizacija najprej obravnava to vprašanje in šele potem stavi na dnevni red točko o monopolu nacionalizma. Morda je pa tudi kak drug vzrok, da nismo videli uniform Tyrševe garde pri katoliškem bogoslužju.

Po cerkvenem opravilu je bila primérna proslava v šoli, katere so se udeležili vsi uradi in organizacije, ki so se udeležile cerkvenih obredov. Ali se je zdelo g. upravitelju res tako potrebno, da mu godba zaigra za zaključek sicer kar dobro koračnico: „Le naprej...“ Naj drugič g. upravitelj preje odpusti šolsko mladino in naj zbere krog sebe svoje tovariše, potem lahko najame za take stvari godbo do noči. Ali kako mislijo g. upravitelj in drugi učitelji?

V ostalem smo pa mnenja, da je šola nas vseh, da je slovenska in da bi imela biti vsaj katoliška, pa nič drugega.

Kmetijsko

Kmetovalci, razkužite seme za jesensko setev!

Dobro se zavedajo naši poljedelci resničnosti pregovora „kajršna setev, taka žetev!“ Zato danes tudi na Gorenjskem naročajo ljudje vedno več selekcioniranega semena, za setev namenjeno žito dobro prečistijo s trijerjem ali sortatorjem, uporabljajo poleg hlevskega gnoja tudi fosforna in kalijeva umetna gnojila, ki naredijo močno slamo in kleno zrnje itd.

Eno, velevažno skrb za seme pri nas vendar še zelo ali sploh opuščamo, skrb namreč za razkuževanje semena.

Koliko škode nam vsako leto povzroči pri vsem žitu pokrita in prašnata smet ter snežena plesen! Čestokrat pravimo spomladi: „Zima mi je vzela žito (predvsem rži)!“ Ne preudarimo pa, da v tem primeru čestokrat zima kot taka vsled mraza, poledice ali vlage ni škodovala, da je posevek uničila le snežna plesen, ki je gliivična bolezen, katero uspešno zatiramo z razkužanjem.

Nemci so izračunali, da v Nemčiji vsako leto vsled snetljivosti gre kljub naprednosti nemške tehnike in ekonomije toliko žita v nič, da bi od te množine žita lahko živelo pol milijona ljudi na leto. Pri nas, kjer še skoraj nič ne razkužujemo, je naravno škoda razmeroma petkrat ali desetkrat večja.

Tu in tam se je tudi že pri nas pred setvijo žito namakalo v gnojnici ali se tudi prašilo z apnenim prahom. Izkušnja je vendar pokazala, da prvo le škoduje, drugo pa sicer razkužuje, vendar niti najmanj ne uniči snetljivosti in ne snežene plesni.

Za uničenje teh dveh največjih vsakoletnih škodljivcev so uspešni le strupeni pripravki iz živega srebra. Ti pripravki imajo tudi to zelo dobro lastnost, da **pospešijo, poživijo kalitev in rast mladega žita.**

Svojičas se je žito razkuževalo predvsem z namakanjem v razstopini navedenih pripravkov. Danes pa s pripravki živega srebra (najboljša pripravka sta Abavit-novi in Ceretan) predvsem le prašimo, ker je prašenje mnogo enostavnejše in manj zamudno. Namočeno seme bi morali po namakanju tudi takoj posejati, dočim prašenemu semenu nič ne škoduje če setev po prašenju za par dni odložimo.

Proti snetjivosti pšenice in ječmena ter proti snežni plesni uporabimo za 100 kg semena približno 200 gramov prahu Abavita ali Ceretana. Za prašeno snet na ovsu pa je potrebno na 100 kg semena 300 do 350 gramov navedenega prahu.

Prilpavke živega srebra, za razkuženje semena za jesensko setev bo imela na zalogi tudi Gorenjska kmetijska zadruga v Kranju.

Naravno navedenih pripravkov radi strupenosti ni mogoče z žitom s prosto roko mešati. **Za mešanje pripravkov (razkužil) z žitom uporabljamo posebno leseno pinjo (čebur), katero vam napravi vsak domač obrtnik.** V pinjo oz. stroj za mešanje nasujemo skozi posebno odprtino žito in prašek. Pinjo par minut vrtime in prašenje je izvršeno. Kdor bi hotel stroj oz. pinjo za prašenje in razkuženje žita videti naj se oglasi v 8 dneh pri Brodarju v Hrastju, kjer pravkar zgotavlja domač obrtnik pristavo za prašenje žita. Sliko za prašenje semena je videti tudi pri okr. kmetijskem referentu. Weing.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača 0:50 D. Najmanjši znesek je 6 Din

Važno! Modroce, otomane, spalne divane i. t. d. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKS, tapetnik Naškali 5 (v hiši g. Špica).

Sivilje za šivanje moškega perila sprejme industrija perila. Naslov v upravi.

Sprejem služkinjo, večšo predvsem kuhinjskih del. Naslov v upravi.

Trislošno stanovanje se odda s 1. oktobrom. Poizve se v Hranilnici in posojilnici.

Lokal za trgovino ali obrt se odda blizu nove sole ob glavni cesti. Naslov v upravi.

Vajenka za frizersko obrt se sprejme. Naslov v upravi.

Mizarskega pomočnika za fino pohištvo, mlajšega, sprejme takoj mizarstvo „Sloga“ Kranj, Struževo.

Kupim že rabljeno tehniko (decimalko do 150 kg). Naslov v upravi.

Fotoaparat za film 6 X 9, slika tudi na dva formata, Compur z vdelanim samoprižilem, objektiv 1:3,8, torba in kovinasto stojalo, vse malenkost rabljeno — 4 filme — se nujno proda samo za din 1050.—. Naslov daje in cenj. ponudbe sprejema uprava „Gorenjca“ pod „Tovarniško brezhiben“.

Vina

iz Centralne vinarne v Ljubljani, Frankopanska ulica 11, bodo zadovoljila Vaše pivce najbolj!

Na prodaj!

Hiša z gostilno v mestu din 250.000.—
Hiša s trgovino v mestu din 145.000.—
Travnik na Mlaki 24.000 m² din 50.000.—
Več hiš na Primskovem in v Čirčevah od din 30.000 naprej. — Stavbišča ob vodovodnem stolpu in ob Jezerski cesti.

Več različnih kmetij v okolici Kranja in Radovljice.

Pojasnila pri
L. Rebolj - Kranj

OBVESTILO!

Vsaj javnosti vljudno sporočam, da sem prevzel

MIZARSTVO „SLOGA“ KRAJN - STRUŽEVO

v svojo samostojno last in vodstvo ter se za nadaljno naklonjenost najtopleje priporočam

BOŽIČ JOŽE

lastnik mizarstva „Sloga“

Kranj - Struževo 44.

Izdelujem umetni kamen, kakor stopnice, spomenike, nagrobne ograje in okvirje, okvirje za vrata, balustrade, kandelabre, vodomete, terazzo tlak, stenko oblogo, vaze, krogle, vrtno ograje i. t. d. Imam na zalogi večjo množino vsakih cementnih cevi. **Zahtevajte ponudbe!**

ANTON MOHORIČ

cementni izdelki

STARI DVOR 16 P. SKOFJA LOKA.

POZOR!

POZOR!

Ročno delo!

Pred nakupom jesenskih čevljev ne pozabite si ogledati mojo veliko zalogo novih vzorcev damskih, moških in otroških čevljev, katere vam nudim po zelo ugodnih cenah.

Za cenjeni obisk se priporočam

Andrej Černilec

trgovina s čevlji

Kranj, Prešernova 8

DIJAKI!

Slike za legitimacije najceneje pri

FOTO JUG, - KRANJ